

Bente R. Walgermo, 28.08.2026

Kartleggingsprøvene bør gi informasjon om alle elever

Vi foreslår at kartleggingsprøvene i lesing utvides slik at de gir pålitelig informasjon om elever på alle ferdighetsnivå, samtidig som de beholder sin sentrale funksjon: å identifisere elever som står i fare for å utvikle lesevansker.

Dette svarer på et tydelig og langvarig ønske fra lærere: Når alle elever skal gjennomføre en prøve, bør prøven også gi læreren informasjon om alle. Dagens prøver er derimot utviklet for å måle mest presist blant de om lag 20 prosent svakest presterende, og gir derfor begrenset informasjon om resten. Dette har gjennom hele prøvenes historie fra 90-tallet og frem til i dag skapt utfordringer for lærernes forståelse og bruk av resultatene (Walgermo med kollegaer 2018). Lærernes ønske om at en prøve som tas av alle, også skal gi informasjon om alle, er et tilbakevendende tema i kartleggingsprøvenes historie (Walgermo med kollegaer 2024).

Senteret har utviklet kartleggingsprøven og videreutviklet den siden 1990-tallet. Siden 2011 har vi ledet det faglige arbeidet med prøven, inkludert videreutvikling, kvalitetssikring og tilpasning til nye behov.

Dagens adaptive løsning tilpasser oppgavene til elevens ferdighetsnivå. Det gir mulighet for presis måling med mindre unødig belastning, særlig for svake lesere. Det adaptive formatet er ikke et mål i seg selv, men gir et svært godt utgangspunkt for å utvikle en prøve som både identifiserer elever i risiko og gir lærerne relevant informasjon om alle elever i klassen.

En annen mulighet med en adaptiv løsning er å legge til rette for rekartlegging, med samme prøve eller en ny prøve som måler det samme. En adaptiv prøve kan utformes slik at den gir et godt utgangspunkt for å følge elevenes utvikling over tid og undersøke om tiltakene har hatt ønsket effekt.

Dette er i hovedsak et spørsmål om formålet med prøven. Den faglige og tekniske muligheten finnes. Det som kreves, er en beslutning om å utvide formålet til å gi informasjon om alle elever som tar prøven

Med vennlig hilsen

Bente Rigmor Walgermo, førsteamanuensis, Nasjonalt lesesenter.

Per Henning Uppstad, professor, Nasjonalt lesesenter.

Referanser:

Walgermo, B. R., Uppstad, P. H., Lundetræ, K., Tønnessen, F. E. & Solheim, O. J. (2018). Kartleggingsprøver i lesing – tid for nytenking? *Acta Didactica Norge*, 12(4), art. 7.

Walgermo, B. R., Foldnes, N., Uppstad, P. H., Bakken, A. M. & Lundetræ, K. (2024).

Development and deployment of an adaptive national elementary reading screening test. *Frontiers in Education*, 9, 1331777. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1331777>